

hogy mint könnyű olvasmány és közvetlenül is értékesíthető tanácsadó, a nevelői gondolkodás terjedését is előmozdítja. Most ugyanis észlelhetjük, hogy a családok körében is élénkül a gyermeknevelés iránt az érdeklődés, ezt kielégítő munkánk pedig nincs. Igaz, hogy Locke jó messze időben élt, de művének nagy részét a mostani szülők is teljes okulásal olvashatják s e munka ma is szolgálhat eredeti célzata szerint. Neveléstörténetünk szempontjából pedig azért örvendetes az újabb megjelenése magyar nyelven, mert megkönnyíti a XVIII. század házi nevelésének a tanulmányozását, pontosabban mondva: az akkor nálunk is elterjedt, hasonló irányú nevelői gondolkodásnak a külföldivel való egybevetését. Kétségtelen adatok vannak arra, hogy Borosjenői Székely Ádám két kiadást ért fordítása Locke szellemének a hatását nem egyedül bizonyítja. A családi levéltárak hihetően sok, ismeretlen adatot is rejtenek még. Remélhetően eljön az ideje ezek felkutatásának s akkor tetszik majd meg igazán e magyar kiadás jelentősége. — A fordító komoly és gondos munkát végzett. A bevezetés első részében az 1907-ben közölt Locke-tanulmányához írt életrajzot olvassuk újabb, bővebb feldolgozásban. (V. ö. *Mutschbacher*, Locke: Az értelem vezetése. Gyula, 1907., n° 79 l.) A II. rész Locke pedagógiai gondolatait s kivált Montaigne-nyal való viszonyát történetileg vizsgálja meg; a III. rész pedig Lockenak korára tett hatását jellemzi. Bő irodalmi tájékoztatást is nyújt. A függelék *Az értelem vezetése* c. munkából közöl hasznos kiegészítéseket. Tudom, hogy a hely szűk volt s amit ad, az kell; de mégis hiánynak érzem, hogy nem kap az olvasó Locke filozófiájáról bővebb ismertetést. Erre főként azért volna szükség, hogy akik tanulmányozás céljából nyúlnak e fordításhoz, Locke egész gondolatkörét lássák magok előtt, ha csak körvonalaiban is. Bármily külön áll is e kis neveléstan, az értelemről írt nagy munka főgondolataitól nem idegen. — Itt-ott néhány magyartalan kifejezés van, pl. «*kimondott* nevelési értekezés» (28. l.): egyenesen vagy határozottan nevelési értekezés helyett; «*keletkezési feltételei*» (35. l.) keletkezésének körülményei helyett. Ezek apróságok. Az egész kiadvány nyereség. i. s.

ÚJ KÖNYVEK.

1. Hazai művek.

Czettler Jenő, Magyar mezőgazdasági szociálpolitika.
Bpest, 1914. A Magyar Gazdaszövetség kiadványa. N 8°, 1103 l., 30 kor. —
E hatalmas munka a maga egészében érdeklí mindazokat, akik a nemzet-

nevelés követelményének látják a lakosság mindenik osztályának és az ország mindenik vidékének tudatosan ezekhez alkalmazott nevelését. Épen ezért ily szempontból e munka részünkről is bővebb tárgyalást és megvitátást kíván. Egyelőre csak jelezzük, hogy I. részében az általános kérdésekről szóló pont a művelődés ügyét is fejtegeti, a II. r. A) fejezete a munkaerő védelmét tárgyalva, a gazdálkodó nép egészségügyi neveléséről ad elő és ébreszt gondolatokat; ugyanebben a részben két önálló fejezet (835—914. ll.) a mezőgazdasági kulturpolitikát fejti ki (A kisgazdák és mezzei munkások társadalmi nevelése, A falusi kultúra védelme). Eszünkbe juttatja e rész a XVIII. sz. utolsó harmadának némileg rokon, ma már teljesen elfelejtett törekvéseit, meg a falusi közművelődésre irányuló újabb javaslatokat és kísérleteket. Reméljük, nemcsak tanítócságunk, hanem közigazgatásunk és közigazgatásunk vezetői is kellő figyelemre méltatják a műnek ezt a művelődési részét is.

Dobján László, A nevelésről. Évvégi vizsgálatok. Iskolai mozgóképek. Adalékok. Budapest, 1914. Franklin-Társ., k 8°, 52 l. — A Népiskolai Almanach VIII. évfolyamából a címben írt részletek különnyomata.

Kornis Gyula, Upoznavanye dusevnog zsvivota sz obzirom na vaszpiti rad za ucsenike ucsitelyszkih skola. Fordította *Terzin Pál*. Zombor, 1914. 8°, 144 l, 3 kor. — Kornis Gy. lélektani kézikönyvének (A lelki élet ismertetése) szerb fordítása. A szerző a fordításhoz írt előszóban előadja a lélektanok a tanítóképző-intézetben mint szakiskolában való tanítására vonatkozó nézeteit. A fordító — a zombori szerb tanítóképző-intézet igazgatója — rövid előszavában ezt mondja: «Örömmel adom át a szerb iskolának s irodalomnak e gyönyörű művet. Bizonyos vagyok afelől, hogy e könyv ezt meg is érdemli s hogy a szerb iskolának sok hasznot fog hozni.» A fordítás hű; nyelvezete érthető, világos. Kihagyta a 20. §-t (Hogyan tanuljunk?); ennek pusztán a tanuló emlékeztéről szóló pontját közli. Egészen új részt toldott be 62. §-úl: A tömeglélektan jelenségei (szociális pszichológia); ez a fordító sajátja. Előfordul néhány kisebb szó-kihagyás, de az az értelmet nem zavarja. A mű megjelenése örvendetes esemény a hazai szerb irodalomban, ahol nagy hiány van az ilyenmű kézikönyvekben.

N. S.

2. Német könyvek. (1915 febr.—márc.)

Blüher H.: Die deutsche Wandervogelbewegung als erotisches Phänomen. Berlin-Tempelhof, 1915. Weise. n 8°, 190 l. 2-50 M.

Brandell G.: Das Interesse der Schulkinder an den Unterrichtsfächern. Leipzig, 1915. Barth. 8°. 5-60 M.

Friedrich F.: Stoffe und Probleme des Geschichtsunterrichts in höheren Schulen. Leipzig, 1915. Teubner. n 8°, VIII+230 l. 3-20 M.

Groh K.: Ist der Versuch der preussischen Unterrichtsverwaltung, den Frankfurter Lehrplan auf das Gymnasium zu übertragen, geglückt? Gütersloh, 1915. Berthelsmann. 8°. 1-50 M.